

УДК 32.001:355.01

Типологічні характеристики глобалістичної свідомості в контексті справедливості воєнних дій

Р.М. КОЛІСНИЧЕНКО

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Кіровоград, Україна,
E-mail: RMK7@ukr.net

Авторське резюме

У представленій статті запропоновано типологію глобалістичної свідомості за ознакою справедливості воєн із застосуванням звичайної зброї. Виділено справедливий, несправедливий, пацифістський та воєнно-нейтральний типи глобалістичної свідомості.

Воєнно-нейтральна глобалістична свідомість відрізняється байдужим, безвідповідальним ставленням до міжнародних воєнно-політичних проблем, причин, характеру, наслідків та способів уникнення воєн.

Пацифістська глобалістична свідомість характеризується категоричним засудженням будь-якого застосування військової сили під будь-яким приводом, незважаючи на характер воєнних дій.

Головною ознакою несправедливого типу глобалістичної свідомості є підтримка несправедливих воєн, спрямованих на грубе порушення балансу міжнародних інтересів на користь певного суб'єкта міжнародної політики. Виділено агресивно-авторитарний, агресивно-демократичний, гегемоністично-авторитарний та гегемоністично-демократичний підтипи несправедливої глобалістичної свідомості.

Представники справедливої глобалістичної свідомості категорично засуджують несправедливі війни, визнають гостру необхідність збереження миру, проте реалізацію принципу справедливості у вирішенні масштабних політичних конфліктів розглядають більш пріоритетним політичним завданням, ніж недопущення військових дій будь-якою ціною. Виділено оборонний, визвольний та миротворчий підтипи справедливої глобалістичної свідомості.

Зроблено висновок, що ефективна практична діяльність ООН з підтримки миру є можливою лише за умови становлення миротворчої глобалістичної свідомості народів світу, формування відповідального ставлення політичних суб'єктів до воєнної політики людства, здійснення її об'єктивного оцінювання на основі принципу справедливості.

Ключові слова: глобалістична свідомість, глобальні проблеми, війна, справедливість.

Typological characteristics of globalisation consciousness in the context of the justice of war

R.M. KOLISNICHENKO

Interregional Academy of personnel management, Kirovograd, Ukraine,
E-mail: RMK7@ukr.net

Abstract

In the present article the typology of globalization consciousness on grounds of fairness wars using conventional weapons. Highlight a fair, unfair, pacifist and neutral military types globalization consciousness.

Military-neutral globalization consciousness is different indifferent, irresponsible attitude towards international military-political problems, causes, nature, consequences and ways to avoid war.

Pacifist globalizations consciousness characterized by categorical condemnation of any use of force under any pretext, regardless of the nature of war.

The main feature of the wicked type of globalization consciousness is to support unjust wars aimed at a gross imbalance of international interests in favor of a particular entity in international politics. Highlight aggressive-authoritarian, aggressive-democratic, hegemonic-authoritarian and hegemonic-democratic subtypes unfair globalization consciousness.

Representatives of fair globalization consciousness categorically condemn unjust war, recognize the urgent need for peace, but the implementation of the principle of fairness in resolving major political conflicts considered a priority political task than military action to prevent any price. Highlight defense, liberation and peacemaking subtypes fair globalization consciousness.

It is concluded that an effective practical activities of UN peacekeeping is only possible on condition of formation of peacekeeping globalization consciousness of the world, forming a responsible attitude to political actors humanity defense policy, the implementation of objective evaluation based on the principle of justice.

Key words: globalization consciousness, global issues, war, justice.

Постановка проблеми. Серед політичних чинників розгортання воєнних дій важливу роль відіграють політико-культурні процеси, особливості політичної культури, глобалістичної свідомості населення, суспільне сприйняття

можливостей ведення й характеру воєн, їх оцінка, підтримка чи заперечення з боку більшості членів суспільства. Важко переоцінити значення рівня розвитку глобалістичної свідомості населення в контексті розв'язання одвічного питання

© Р.М. Колісніченко, 2016

війни і миру, у боротьбі світової спільноти за відвернення війн, за мирне вирішення політичних конфліктів. Актуальними залишаються питання визначення сутності воєнно-політичної складової глобалістичної свідомості, дослідження її типології, вироблення моделі глобалістичної свідомості, оптимальної з точки зору воєнної справедливості.

Аналіз досліджень і публікацій. Особливості розвитку глобальної свідомості людства досліджували О.Бабкіна, Р.Войтович, В.Горбатенко, Ю.Шемшученко, інші дослідники. Сучасний стан глобальних воєнно-політичних проблем постає предметом досліджень М.Буроменського, Д.Дробот, М.Требіна, багатьох інших учених. Проте воєнно-політична складова глобалістичної свідомості, її зміст, типологія, особливості формування залишаються недостатньо вивченими.

Метою дослідження є аналіз типологічних характеристик глобалістичної свідомості в контексті справедливості воєнних дій.

Виклад основного матеріалу. Сучасна політична філософія розглядає поняття справедливості як розумне встановлення балансу інтересів, його збереження і відновлення в якості гармонії відповідно до загальноприйнятих норм і правил [4, с. 105-109]. Відповідно під справедливою участю у війні слід розуміти ведення бойових дій, спрямованих на забезпечення балансу інтересів соціальних груп та міжнародних інтересів. Несправедливу війну доцільно трактувати як таку, що порушує цей баланс.

Найбільш неупереджено справедливості може забезпечуватися третьою стороною, незалежним експертом, який сам знаходиться поза конфліктом, зберігаючи дистанцію між безпосередньо конфліктуючими сторонами, гарантуючи об'єктивну оцінку [4, с. 105-109].

В умовах розгортання в певному регіоні планети воєнних змагань таким незалежним експертом може і повинна виступати глобалістична свідомість народів світу, виражена через представницькі інституції авторитетних міжнародних організацій. Адже розвинена глобалістична свідомість населення планети здатна найбільш об'єктивно виконувати суддівські функції з оцінювання правоти учасників воєнних дій з точки зору справедливості. Відтак правила оцінки рівня справедливості чи несправедливості конкретних воєнних дій, визначення їх характеру мають формуватися під визначальним впливом глобалістичної свідомості світового співтовариства. Воєнно-політична складова глобалістичної свідомості є тією частиною глобалістичної свідомості, в межах якої здійснюється відображення глобальних воєнно-політичних уявлень, зокрема щодо загрози ядерної війни, причин воєн, їх характеру, особливостей, наслідків, способів уникнення чи припинення, миротворчої діяльності людства, воєнно-політичної самосвідомості.

Категорія справедливості виступає одним з основних критеріїв типологізації воєнно-політичної складової глобалістичної свідомості.

За ознакою справедливості воєн із застосуванням звичайної зброї доцільно виділити наступні типи глобалістичної свідомості: справедливий, несправедливий, пацифістський та воєнно-нейтральний.

Воєнно-нейтральна глобалістична свідомість відрізняється байдужим, безвідповідальним ставленням до міжнародних воєнно-політичних проблем, причин, характеру, наслідків та способів уникнення воєн. У представників цього типу глобалістичної свідомості відсутній інтерес не лише до воєн, які відбуваються поза межами кордонів їхньої держави, а й до воєнних загроз у своїй країні, що може пояснюватися вкрай низьким рівнем військово-політичної компетентності, нерозумінням причинно-наслідкових зв'язків воєнних подій, значення їх можливих наслідків для людини і суспільства. Поширення серед населення воєнно-нейтральної глобалістичної свідомості негативно відображається на ефективності функціонування системи світової безпеки, породжує воєнну напругу та закладає підвалини для загострення глобальних воєнно-політичних проблем.

Розуміння людьми необхідності мирного співіснування сприяє поширенню пацифізму (від лат. *pacifiscus* - миротворчий) як одного з напрямів антивоєнного руху, представники якого виступають проти будь-яких воєн, незалежно від їхньої мети і характеру [3, с. 477]. На основі пацифізму ґрунтується пацифістська глобалістична свідомість, яка характеризується високим рівнем інтересу до глобальних воєнно-політичних проблем, категоричним засудженням будь-якого застосування військової сили під будь-яким приводом. Війна розглядається виключно у негативному світлі, ототожнюється з абсолютним злом, що несе лише насильство, руйнування та смерть. Кожне людське життя й мирне співіснування людей цінуються значно вище за будь-які цілі воєнної політики.

Однозначно негативне сприйняття воєнних дій, підтримка ідеї скорочення військових витрат у переважній більшості випадків є передумовою запобігання військових протистоянь і забезпечення миру в світі. Важливою перевагою пацифістської глобалістичної свідомості є категоричне засудження загарбницьких, колоніальних, інших несправедливих воєн, що може мати вагомий вплив на процес розв'язання подібних воєнно-політичних конфліктів мирним шляхом.

Проте досить сумнівною виглядає адекватність пацифістських ідей щодо оцінки справедливих, зокрема оборонних воєнних дій, спрямованих на відсіч іноземної інтервенції. Стосовно справедливих воєн зазначений тип глобалістичної свідомості перетворюється на вразливу ланку суспільної свідомості в частині формування патріотичної мотивації до збройного захисту своєї країни й реалізації національної ідеї, набуваючи ознак впливового чинника, що істотно послаблює обороноздатність потерпілої сторони. Тобто, за певних умов пацифістська глобалістична свідо-

мість може стати потужною ідеологічною зброєю в руках агресора, нівелюючи захисні можливості супротивника. Таким чином, значно зменшуються шанси на справедливе вирішення воєнного конфлікту, чим породжуються передумови його повторного виникнення й ескалації.

Адже, як доводить історичний досвід, загарбницька війна, завершена перемогою нападника з грубим порушенням балансу інтересів сторін, значно посилює насильство, суспільну напругу, що згодом нерідко виливається у розгортання бойових дій визвольного характеру. Відтак основними недоліками паціфізму є ігнорування причин і характеру воєн, відсутність різниці у ставленні до діаметрально протилежних типів війн, як справедливих так і несправедливих, неврахування того, що найбільш надійним способом забезпечення миру є справедливе збалансування інтересів конфліктуючих сторін.

Головною ознакою несправедливого типу глобалістичної свідомості є підтримка несправедливих воєн, спрямованих на грубе порушення балансу міжнародних інтересів на користь певного суб'єкта міжнародної політики чи групи таких суб'єктів. Доцільно виділити наступні підтипи несправедливої глобалістичної свідомості: агресивно-авторитарна, агресивно-демократична, гегемоністично-авторитарна та гегемоністично-демократична.

Агресією (від лат. *aggressio* – напад) вважаються усі види та форми незаконного, з погляду Статуту ООН, збройного нападу та застосування сили однією державою чи групою держав проти суверенітету, територіальної недоторканості або політичної незалежності іншої країни, народу (нації) [3, с. 14-15].

Агресивно-авторитарна глобалістична свідомість характеризується підтримкою військової агресії з боку суб'єктів міжнародної політики з авторитарним чи тоталітарним типом політичного режиму, що, як правило, супроводжується копіюванням, нав'язуванням і утвердженням відповідного типу політичного режиму на захоплених територіях об'єктів агресії.

Формування позитивних оцінок агресії відбувається переважно під маніпулятивним впливом підконтрольних режиму суб'єктів політичної соціалізації, зокрема засобів масової інформації, тенденційного висвітлення подій, поширення інформації, що не відповідає дійсності.

Провокування агресивних емоційних настроїв і мотивацій досягається шляхом формування образу ворога, гіперболізованого зосередження уваги на поодиноких або вигаданих випадках грубих утисків ним прав певних членів суспільства, що ідентифікуються як «свої». Поширеною реакцією населення на застосування означених прийомів політичних маніпуляцій часто стає формування внутрішнього бажання «захистити» несправедливо пригноблених шляхом військового захоплення території іншої держави. Одним з прикладів подібного маніпулювання громадською думкою є загальна стратегія висвітлення

російськими ЗМІ сучасної суспільно-політичної ситуації в Україні.

Одним із шляхів формування агресивно-авторитарної глобалістичної свідомості, що може активно використовуватися авторитарними лідерами є акцентування уваги громадян на цінності національних ресурсів потенційних об'єктів агресій, економічних вигодах, які здатна здобути країна за рахунок захоплення територій інших держав та розвитку військової промисловості.

У контексті провокування агресивних суспільних настроїв економічний чинник відіграє не менш важливу роль в процесі формування агресивно-демократичної глобалістичної свідомості. Представники цього типу глобалістичної свідомості виступають за військову агресію з боку демократичних суб'єктів міжнародної політики, що, як правило, супроводжується спробою утвердження демократичної форми суспільно-політичного устрою на захоплених територіях. Власне, поширення демократії частіше за все використовується в якості приводу для військового втручання на території суверенних держав. Основною ж причиною військових інтервенцій з боку розвинених демократій виступає економічна вигода від експлуатації ресурсів завойованих країн. Передусім мова йде про енергетичні ресурси, значення яких в світі постійно зростає так само, як і залежність цивілізованих країн від забезпечення нафтою і природним газом по мірі їх постійного вичерпання. Саме боротьба за енерго-ресурси, забезпечення ними потреб своєї країни частіше за все стає основою мотивації демократичного суспільства до формування войовничих поглядів, на яких базується агресивно-демократична глобалістична свідомість.

Певною мірою під впливом політичного маніпулювання, демократично організоване суспільство опиняється перед вибором: за допомогою військової сили встановити контроль за джерелами видобутку енергоресурсів інших, як правило, слабких недемократичних держав та забезпечити власні ресурсні потреби і стабільність цін на енергоносії як важливу умову соціально-економічного розвитку, або утриматися від захоплення чужих територій, поставивши під сумнів власну економічну стабільність. За таких умов, під впливом вродженого, притаманного людській психіці, егоїзму, прагнення до першочергового задоволення власних потреб і збагачення здатне виявлятися в масових агресивних зовнішньополітичних настроях громадян.

Одним з аргументів носіїв агресивно-демократичної глобалістичної свідомості може бути потреба розвитку воєнно-промислового комплексу як одного з найбільш прибуткових бюджетотворюючих сегментів національної економіки, завдяки якому забезпечуються тисячі робочих місць та істотна частка податкових надходжень до державного бюджету.

Воєнно-промисловий комплекс є специфічним об'єднанням монополій і підприємств, що виробляють військову продукцію, представників

збройних сил, частини державно-адміністративного апарату, певного прошарку інтелігенції, профспілкових керівників, деяких представників ЗМІ, що склалося у цілому ряді країн і відверто або таємно виступає за необхідність гонки озброєнь, проти загального і повного роззброєння. ВПК з метою збільшення прибутків чинить тиск на органи державної влади з вимогами збільшення асигнувань на військові цілі, проведення агресивної зовнішньої політики. Як доводить практика, подібний тиск часто виявляється досить дієвим. Так, військові витрати Сполучених Штатів Америки, населення якої становить всього 5% населення планети, досягли третини світових витрат на військові цілі [3, с. 85].

Обсяг державних витрат на військові цілі, зокрема на здійснення військової агресії, як правило, значно перевищує податкові надходження до державного бюджету, що сплачуються військовими підприємствами разом з їх витратами на оплату праці й забезпечення соціальних гарантій працівників. Розвиток військових підприємств приватної форми власності вигідний не стільки державі і її громадянам, скільки власникам цих підприємств, зацікавлених у їх прибутковості, чим обумовлена слабкість економічної складової аргументації представників агресивно-демократичної глобалістичної свідомості щодо розвитку воєнно-промислового комплексу.

Більш переконливо, на перший погляд виглядає аргумент носіїв цього типу глобалістичної свідомості стосовно загроз глобального тероризму, зокрема тероризму під прикриттям ісламу, й необхідності боротьби проти нього. В світі нараховується понад 500 терористичних організацій з розгалуженими мережами виконавців, систем вербування, джерел фінансування, постачання зброї тощо. Діяльність глобальної терористичної мережі є однією з найбільших загроз світової безпеки, що породжує тисячі смертей, втрат, руйнувань, паніку. Проте, як показує досвід, військова агресія демократичних держав проти країн, в яких потенційно можуть формуватися джерела тероризму, не усуває причин терористичних атак, а навпаки, прагнучи придушити окремі терористичні угруповання за допомогою військової сили, посилює напругу міжцивілізаційних відносин, провокуючи нові теракти [2; 6]. Для подолання світового тероризму не обов'язково захоплювати суверенні держави, достатньо усунути його справжні основні причини, до яких належать, зокрема, питання диспропорційного регіонального розвитку світової економіки, проблеми забезпечення енергією, постколоніальної залежності, бідності, розвитку демократії, культури, світогляду й виховання.

Прикладом практичної реалізації поглядів носіїв агресивно-демократичної глобалістичної свідомості є захоплення території Іраку військами коаліції США, Великої Британії та інших країн у 2003 році, внаслідок чого лише у період з січня 2004 р. по серпень 2008 р. загинуло понад 76000 мирних громадян та співробітників служб

безпеки, більше 120000 людей отримали поранення. Втрати серед військовослужбовців коаліції становили близько 4000 осіб [5].

Військова агресія, як правило, тягне за собою людські втрати з обох сторін військового конфлікту, значні матеріальні витрати, посилює терористичні загрози. Агресія може бути економічно вигідною лише представникам воєнно-промислового комплексу та вищим ешелонам державної влади. Жахливий тягар війни лягає на плечі більшості громадян, протиставляючи будь-яку агресію інтересам народу, з чого випливає потреба розуміння людьми неприпустимості участі у несправедливих війнах, необхідності пріоритетності цінності людського життя над будь-якими іншими інтересами, незалежно від громадянства, національних, релігійних, соціальних та будь-яких інших ознак.

Гегемоністично-авторитарна глобалістична свідомість відрізняється негативним ставленням до участі у загарбницьких війнах, спрямованих на захоплення територій інших країн, проте характеризується прихильністю до гегемонізму, авторитаризму й утримання в покорі залежних країн і народів авторитарними державами шляхом застосування військової сили в разі потреби.

Аргументація носіїв гегемоністично-авторитарного та агресивно-авторитарного типів глобалістичної свідомості є близькими за змістом і можуть збігатися. Окрім того, аргументом представників гегемоністично-авторитарної глобалістичної свідомості на користь застосування військової сили для придушення визвольних рухів є прагнення до збереження існуючого впливу на підконтрольні території, бажання зберегти те, що традиційно вважається «своїм», апелювання до традицій, особливо якщо традиційне панування над чужими територіями було встановлене попередніми поколіннями.

Подібними аргументами користуються і прихильники гегемоністично-демократичної глобалістичної свідомості, яка відрізняється від гегемоністично-авторитарної лише прихильністю до демократичного типу політичного режиму. В її основі може лежати впевненість у неперевершеності свого народу, необхідності його переваги над іншими народами, збагачення своєї країни за рахунок експлуатації інших держав, насильницького утримання в покорі населення підконтрольних країн та територій, небажання втрачати зовнішньополітичний вплив, який міг бути забезпечений в результаті військових дій, ціною людських втрат та значних фінансових і матеріальних витрат.

Проте втілення в життя ідей представників гегемоністично-демократичної глобалістичної свідомості, так само як і носіїв інших підтипів несправедливої глобалістичної свідомості, породжує кровопролиття, що суперечать принципам справедливості, інтересам як підконтрольних, так і домінуючих народів, призводить до загострення світових воєнно-політичних небезпек. В світлі останніх тенденцій посилення насиль-

ства, терористичних та інших воєнно-політичних загроз глобалістична свідомість людства має трансформуватися в напрямку пошуків шляхів зниження глобальної напруги й агресивності, уникнення несправедливих воєн, збалансованого забезпечення міжнародної безпеки.

Представники справедливої глобалістичної свідомості мають значний інтерес, достатній рівень компетентності щодо глобальних воєнно-політичних проблем, виступають категорично проти несправедливих воєн, визнають гостру необхідність збереження миру, проте реалізацію принципу справедливості у вирішенні масштабних політичних конфліктів розглядають більш пріоритетним політичним завданням, ніж недопущення військових дій будь-якою ціною.

Справедлива глобалістична свідомість відрізняється усвідомленням необхідності формування оборонних воєнних доктрин, скорочення військових витрат, істотного роззброєння, націоналізації військових підприємств, встановлення глобальної заборони підприємствам приватної форми власності здійснювати виробництво зброї, що дасть можливість нівелювати вплив на державну політику з боку воєнно-промислового комплексу, економічно зацікавленого у військовій агресії.

Одними з важливих умов досягнення миру на планеті розглядається відмова від гегемонізму, гармонійний розвиток світової економіки, забезпечення незалежності ЗМІ, уникнення грубих прийомів політичного маніпулювання громадською думкою, світова демократизація ненасильницькими методами, що здатна усунути основні причини поширення тероризму й воєнних конфліктів.

Як справедливо відзначає Е. Бьорк: «Для того, що б перемогло зло, необхідно тільки одне – щоб хороші люди нічого не робили» [1]. На жаль, в сучасному світі гуманізм та прагнення до справедливості поступаються місцем егоїстичним бажанням політичних еліт до збільшення свого впливу й багатства, що нерідко виливається у загарбницькі й інші несправедливі війни. В умовах сьогодення одним з найбільш дієвих способів уникнення подібних воєн є можливість застосування проти військових злочинців військової сили. Саме військова сила, що слугує на боці справедливої сторони театру військових змагань є важливим засобом досягнення політичної справедливості. Відтак, відмова від справедливого застосування військової сили нерідко означає відмову від боротьби за справедливість, її приреченість на подальшу поразку. Подібний варіант розвитку подій є вкрай небажаним, оскільки, як зазначено вище, перемога у війні несправедливої сторони здатна посилювати насильство, суспільну напругу й створювати передумови для нових воєн справедливого характеру з подальшими людськими жертвами й руйнуваннями. Саме тому справедливій глобалістичній свідомості характерне позитивне ставлення до участі у справедливих воєнних діях, спрямованих на

досягнення гармонійного балансу політичних інтересів.

Виділяються такі підтипи справедливої глобалістичної свідомості, як оборонний, визвольний та миротворчий. Носії оборонної глобалістичної свідомості допускають участь лише в оборонних війнах, спрямованих на захист своєї країни від зовнішнього агресора.

Визвольна глобалістична свідомість характеризується підтримкою оборонних та визвольних воєн, що мають на меті звільнення території своєї держави від окупантів, припинення національного гноблення, соціального допущення, зміну дискредитованих представників державної влади, які застосовують зброю проти мирного населення.

Представники оборонної глобалістичної свідомості заперечують потребу у визвольних війнах, боячись усіх жахів і негативних наслідків воєнних дій. До того ж, ймовірна поразка може стати причиною ворожого контрнаступу, реакції і репресій. Проте переконливим аргументом на користь визвольної глобалістичної свідомості є необхідність звільнення від окупації та насильства, адже соціально й національно пригноблене суспільство живе в умовах постійного невдоволення, втрачає можливість реалізації внутрішнього потенціалу, повноцінного розвитку, забезпечення важливих потреб. Таке суспільство, позбавлене надії на перспективні зміни, не може буди щасливим, що ставить під сумнів питання щодо сенсу його існування за умов нав'язаних окупаційних порядків.

Збройна революція в мирній державі є неприпустимою, оскільки здатна провокувати військові перевороти, грубе порушення принципів демократії, жертви й безлад. Породжене соціальним або іншим гнобленням, масове невдоволення діями чи бездіяльністю владних органів може виявлятися виключно у мирних протестах, за допомогою яких народ може змінити дискредитованих представників керівництва держави на інших більш достойних. Проте застосування військової сили проти мирних громадян, політично вмотивовані вбивства беззбройних членів суспільства дають народу моральне право застосовувати зброю у відповідь. Відтак визвольну глобалістичну свідомість можна вважати більш оптимальною формою відображення воєнно-політичних проблем, порівняно з її оборонним типом.

Миротворчий тип глобалістичної свідомості передбачає участь в оборонних, визвольних, а також миротворчих війнах, спрямованих на оборону інших країн від військової агресії, визволення їх територій від окупації та усунення військових злочинців від керівництва державою. Миротворчі війни слід трактувати як оборонні та визвольні війни інших країн і народів, які потребують військової допомоги і не мають на меті порушення статуту ООН.

Значна частина носіїв визвольної глобалістичної свідомості не підтримує участі своєї держави у справедливих війнах інших країн, аргументуючи це недоцільністю нести людські й

матеріальні втрати задля встановлення «чужої» справедливості по відношенню до інших держав. Проте ними не враховується, що найбільш ефективним способом досягнення миру в світі, у тому числі забезпечення миру на території своєї країни, є справедливе збалансування інтересів усіх суб'єктів міжнародної політики.

За сучасних умов наявності спокуси у лідерів країн із потужним військовим потенціалом щодо участі у несправедливих війнах проти країн, що мають значно скромнішу військову силу, надійною запорукою уникнення несправедливих воєн може стати механізм глобальної безпеки, здатний зупинити воєнні порушення міжнародного права силами світової спільноти. В разі спільного системного застосування країнами світу військової сили проти агресорів й інших учасників несправедливих воєн, прагнення політичних лідерів до участі у таких війнах могли б бути суттєво нівельовані. Цим обумовлена крайня необхідність дієвого функціонування механізму глобального миротворчого контролю та втілення в життя по-

глядів представників миротворчої глобалістичної свідомості, що дає підстави віднести її до гуманізаційного типу глобалістичної свідомості.

Висновки. Ефективна практична діяльність ООН та глобальної спільноти з підтримки миру є можливою лише за умови становлення миротворчої глобалістичної свідомості народів світу, формування відповідального ставлення політичних суб'єктів до воєнної політики людства, здійснення її об'єктивного оцінювання на основі принципу справедливості. Саме прагнення до справедливості має набути ознак визначального чинника воєнної політики держав та глобальних трансформації.

Актуальність вивчення глобальних воєнно-політичних проблем сучасності, необхідність поглибленого аналізу шляхів їх розв'язання зумовлює високу перспективність здійснення подальших наукових розвідок у напрямку дослідження сучасних особливостей воєнно-політичної складової глобалістичної свідомості суспільства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бёрк Э. Философское исследование о происхождении наших идей возвышенного и прекрасного: Пер. с англ. / Эдмунд Берк. – М.: Искусство, 1979. – 237 с.
2. Дробот Г.А. Мировая политика : учебник для бакалавров [Электронный ресурс] / Г.А. Дробот. – М.: Юрайт, 2014. – 476 с. – Режим доступа: http://stud.com.ua/29607/politologiya/svitova_politika
3. Політологічний енциклопедичний словник / Упор. В.П. Горбатенко; За ред. Ю.С. Шемшученка, В.Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.
4. Политическая философия : учеб. пособие для академического бакалавриата / под общ. ред. Г.Л. Тульчинского. – М.: Юрайт, 2014. – 324 с.
5. США отчитались о жертвах войны в Ираке [Электронный ресурс] // Мир. – 2010. – 15 окт. – Режим доступа: <http://lenta.ru/news/2010/10/14/toll1/>
6. Требін М.П. Україна перед воєнними викликами сучасності / М.П. Требін // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2014. – № 4 (23). – С. 246-251.

Стаття надійшла до редакції 29.12.2015

REFERENCES:

1. *Burke Edmund*. Philosophical study on the origin of our ideas of the sublime and the beautiful: Lane. with engl). – 1979. – Moscow: *Iskustvo*. – 237 p.
2. *Drobot G. A*. *Mirovaja politika: uchebnik dlja bakalavrov* (Global politics: a textbook for bachelors). – 2014. – Moscow: *Gurayt*. – 476 p. – Regime to access: http://stud.com.ua/29607/politologiya/svitova_politika
3. *Politologichnyi enciklopedichnyi slovník* (Political science encyclopedic dictionary). – 2-e vid., dop i pererob. – Kyiv: *Geneza*, 2004. – 736 p.
4. *Politicheskaja filosofija: ucheb. posobie dlja akademicheskogo bakalavriata* (Political philosophy: a training manual for academic undergraduate). – Moscow: *Gurayt*, 2014. – 324 p.
5. *SSHA otchitalis o gertvah voyni v Irake* (United States reported victims of the war in Iraq) // *Mir*. – 15.10.2010. – Regime to access: <http://lenta.ru/news/2010/10/14/toll1/>
6. *Trebin M. P*. *Ukraine pered voennimi viklikami suchasnosti* (Ukraine before war challenges of modernity) // *Visnik Nacionalnogo universitetu «Uridichna akademija Ukraini imeni Jaroslava Mudrogo»*. – 2014. – № 4 (23). – P. 246 – 251.

Колісниченко Роман Миколайович – кандидат політичних наук, доцент
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Адреса: 25026, м. Кіровоград, вул. Варшавська, 2
E-mail: RMK7@ukr.net

Kolisnichenko Roman Mikolayovich – PhD in political science, associate professor
Interregional Academy of personnel management
Address: 2, Warshawska Str., Kirovograd, 25026, Ukraine
E-mail: RMK7@ukr.net